

До:

**Комисия по правни въпроси
44-то Пародно събрание на Р. България**

Становище по Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците №002-01-27, внесен в 44-тото НС от Министерски Съвет на 07.07.2020г.

Уважаеми госпожи и господа народни представители,

Във връзка с Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците №002-01-27 внесен в 44-тото НС от Министерски Съвет на 07.07.2020г. ("Проектът"), Фондация "Център за помощ – Глас в България" (ЦПМ) представя за разглеждане от Комисията по правни въпроси това становище по отношение на предложени промени в Закона за убежището и бежанците, които да вземете предвид при обсъждането на Проекта.

На първо място оценяме, че част от предложенията, които отпратихме при първоначалната обществена консултация бяха приети и отразени в настоящия Проект. Положително е отпадането на концепциите "първа стъпка на убежище" и "сигурна трета европейска страна" предвид диспозитивния характер на чл. 35 и чл.39 от Директива 2013/32/ЕС. Приветстваме и въвеждането на минимален период на изчакване от 30 дни преди прекратяване на производството, както предвижда по смисъл чл. 28 (1)(б) от Директива 2013/32/ЕС. Един от най-важните положителни аспекти на Проекта е това, че предвижда допълнителни гаранции относно представителството и закрилата на непридружени деца търсещи закрила.

Въпреки по-горните положителни промени предвидени в текста на Проекта, той съдържа и редица предложения, които не съответстват на международните и европейски правни стандарти, особено във връзка с правата на децата бежанци и мигранти. По-долу са нашите коментари и предложения по тях:

1. Във връзка с правата на непридружените деца се изменя съществено текста на чл. 25 ЗУБ, който регламентира представителството. Проектът въвежда важни процесуални гаранции от чл. 25 на Директива 2013/32/ЕС, които липсваха в действащите разпоредби, като например непридруженият непълнолетен чужденец да бъде информиран незабавно за назначаването на независим представител, който притежава необходимите познания да подпомага кандидата да се възползва от правата си по ЗУБ в съответствие с принципа за висшия интерес на детето.

Най-съществената промяна, която Проектът предвижда, е представителството да се поеме от адвокат от Националното бюро за правна помощ (НБПП). При новата разпоредба остава опасението, че адвокатите от НБПП трудно ще съвместяват ангажиментите си по процедурата за предоставяне на международна закрила с по-широкия спектър представителски функции пред административни органи, в т. ч. социални, здравни и образователни. На база на предложените промени отпада и възможността в действащия чл. 25, ал. 2, за представител да се назначава пълнолетно лице, което отговаря за детето по силата на закон или обичай. Препоръчително е тази възможност да се запази в ЗУБ предвид вече лимитираните ресурси за представителство, освен когато това не е в най-добрия интерес на детето.

Примери за добри практики от други държави-членки на ЕС в сферата на представителството насърчават тази функция да е независима от адвоката или социалния работник по случая на детето и тя да се повери на специализирана организация.¹ Целта е да се избегне конфликт на интереси, например, когато властите оспорват възрастта на търсенция закрила и достъпа на кандидата до права и услуги за деца.² Като досегашния режим на представителство по ЗУБ, така и предложените промени, се отнасят само за непридружени деца търсещи закрила. След промяна на Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) от 2018г. непридружените деца, които не кандидатстват за международна закрила или са получили окончателен отказ, се представляват в производствата по ЗЧРБ от служители на дирекция "Социално подпомагане" (чл. 7а). Така на практика с Проекта се обособяват отделни режими на представителство в зависимост от миграционния статут на детето и в разрез с принципа за недопускане на дискриминация, залегнал в чл. 2 от Конвенцията на ООН за правата на детето.

Препоръчително е да се консолидира цялостния режим на грижа и закрила на непридружените непълнолетни чужденци като деца в риск и като отговорност на системата за закрила на детето в България. Въпреки, че непридружените деца са деца в риск по смисъла на Закона за закрила на детето (ЗЗД), чл. 25а от Проекта предвижда ДАЗД и социалните работници да запазят по-скоро представителни и контролиращи функции в хода на процедурата, вместо да посмат цялостното управление на случая. По този начин основната отговорност за децата търсещи закрила се измества от системата за закрила на детето към системата за предоставяне на убежище в противоречие с

¹ Агенция на Европейския съюз за основните права, "Системи за представителство на деца лишени от родителски грижи в ЕС". Виж <https://fra.europa.eu/en/publication/2015/guardianship-systems-children-deprived-parental-care-european-union>; Шотландска служба по представителството. Виж <https://www.aberlour.org.uk/services/scottish-guardianship-service/>

² Кроули, Х. и Кохли, Р. (2011). "Пръв годишен оценъчен доклад за работата на пилотния проект на Шотландската служба по представителството". Виж <https://www.scottishrefugeecouncil.org.uk/wp-content/uploads/2019/10/First-Annual-Evaluation-Report-of-the-Work-of-the-Scottish-Guardianship-Service-Pilot-PDF.pdf>

препоръките на ЕС децата в контекста на миграцията да бъдат третиранни преди всичко като деца.³

В Проекта липсва и предвиждане на единна оценка за пай-добрия интерес на детето, която да е ориентирана към дългосрочно решение. Към момента ДАБ изготвя вътрешна оценка по случая на непридружено дете, която обаче е по-скоро отпосима към условията на прием, а отдел “Закрила на детето” (ОЗД) изготвя социален доклад, който се кредитира от ДАБ и съда като достатъчен, но само въз основа на проведеното интервю по молбата за международна закрила. Този доклад, обаче, не разглежда, например, специфичните форми на насилие над деца⁴ или риска от преследване при връщане на детето в страната на произход, а само сегашното му състояние в България. Ако детето е придружено от член на семейството, от друга страна, неговият интерес във връзка с връщането не се обсъжда с оглед уязвимостта като дете, а с прикрепен към общия случай на придружавания възрастец.⁵ В тази връзка следва да се въведе единна процедура за оценка на най-добрия интерес на детето в хода на процедурата по закрила.⁶

Благодарим ви за вниманието и вземането предвид на по-горните коментари. Оставаме с готовност за участие в дискусиите на Проекта в Комисията, където да обсъдим нашите предложения.

С уважение,

.....
Диана Радославова
Директор, Център за правна помощ – Глас в България (ЦП)

София, 20.07.2020 г.

³ Европейска комисия, “Закрила за всички деца в контекста на миграцията: Комисията очертава приоритетни действия”. Виж https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/PR_17_906

⁴ Пабджой, Дж. (2017). *Детето в международното бежанско право*. Кеймбридж: Университетско издателство “Кеймбридж”.

⁵ Решение на ВАС № 6635/03.06.2020. Виж <http://www.sac.government.bg/court22.usf/d038edcf49190344c2256b7600367606/eaaa4a881acc0164c225857a002d1bee?OpenDocument>

⁶ ЕАСО, “Практически насоки за оценка на най-добрия интерес на детето в хода на процедурата по международна закрила”. Виж <https://www.caso.europa.eu/sites/default/files/Practical-Guide-Best-Interests-Child-FN.pdf>

Фондация "Център за правна помощ – Глас в България" (ЦПП) е неправителствена организация, базирана в София, България. Мисията на ЦПП е да защитава правата на мигрантите, бежанците и търсещите убежище и други уязвими групи на територията на България, чрез предоставяне на правна помощ и политики за застъпничество. От основаването си през 2009 г., ЦПП промотира прогресивна законодателна реформа и повишаване на осведомеността по въпросите на убежището, миграцията и интеграцията. Ние предлагаме безплатни правни консултации на лица търсещи убежище, бежанци и мигранти, както и процесуално представителство в административните и съдебни производства на национално и европейско ниво.
